

Krediidiandjate sektori IV kvartali 2018 ülevaade

2018. aasta lõpus tegutses Eestis 51 krediidiandjat ja kaheksa kredidivahendajat. Pankadega samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ehk erandi alusel tegutsevaid krediidiandjaid oli 12.

Põhinäitajad	III kvartal 2018	Muutus	IV kvartal 2018
Laenuportfelli jääk	995 mln €	?	1 mlrd €
Leingute arv	496 656 tk	?	539 764 tk
Puhas intressitulu	26,3 mln €	?	28,3 mln €

Krediidiandjate tarbimislaenude laenuportfelli jääk kasvas 2018. aasta neljandas kvartalis 4,1% ehk 41 miljonit eurot ning ulatus aasta lõpus üle miljardi euro. Suurim osa nii kvartaalsest kui ka aastasest kasvust, vastavalt 25 miljonit ja 123 miljonit eurot, tuli sõiduki liisingult.

Sarnaselt varasemale kuulus krediidiasutustega seotud ettevõtetele 80% krediidiandjate laenuportfelli jäägist ehk 832 miljonit eurot. Ülejäänud ehk 20% turust on katnud tegevusloa alusel tegutsevad krediidiasutustega mitteseotud krediidiandjad.

Laenuportfelli kvaliteet pankadega seotud krediidiandjatel ja tegevusloa alusel tegutsevatel muudel krediidiandjatel on väga erinev. Pankadega mitteseotud krediidiandjate laenuportfellide kvaliteet on paranenud, kuid jääb siiski alla erandi alusel tegutsevate krediidiandjate tarbijakrediidi portfelliidele peaaegu kõikides laenuliikides. Kõige madalama kvaliteediga on muu rahaline krediit (sisuliselt tagatiseta väikelaen) – 11,8% portfelist. Muu rahaline krediit on ühtlasi nende levinuim toode osakaaluga 55% kogu portfelist.

Tegevusloa alusel tegutsevate muude krediidiandjate viivises olev laenujääk ulatus aasta lõpus 15 miljoni euroni ning see oli 15 korda suurem pankadega seotud krediidiandjate viivises olevast laenujäägist (0,9 miljonit eurot).

Pankadega seotud krediidiandjate laenuportfelli kvaliteet on väga hea, suurim üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal on laenutootel vara ost järelmaksuga (0,9% portfelist).

Lisaks eraisikutele suunatud tarbimis-laenudele väljastavad krediidiandjad laene ka äriühingutele. Äriühingute laenude jääk ulatus 2018. aasta lõpus 2,3 miljardi euroni. 2017. aasta lõpus oli vastav näitaja 2,1 miljardit eurot. Suurimad äriühingute laenude jäägid on krediidiasutustega seotud ettevõtetes.

Peamised arengusuunad ja riskid

-
- Keskmise tarbimislaenude kulukuse määr pankadega seotud krediidiandjatel erineb oluliselt muudest krediidiandjatest – keskmise tarbimislaenude (liising, muu rahaline krediit ja järelmaks kokku) kulukuse määr pankadega seotud krediidiandjatel oli 9% ja muudel krediidiandjatel 46%. Muude krediidiandjate tarbimislaenude kulukuse määra kasv 2018. aasta teisel poolel oli tingitud eelkõige sellest, et kaks kõige suurema käibega krediidiandjat väljastasid laene varasemast kallimalt. Pankadel oli tarbimislaenude kulukuse määr keskmiselt 20%.
 - Krediidiandjate laenuportfelli kvaliteet erineb oluliselt ning sõltub tarbimiskrediidi liigist. Tagatiseta väikelaen (muu rahaline krediit) on oluliselt halvema kvaliteediga kui vastavad näitajad teistes tarbimislaenude segmentides (hüpoteeklaen, liising).
 - Olulisim risk krediidiandjate sektoris on jätkuvalt ettevõtjate suutlikkus täita vastutustundliku laenamise nõudeid. Kuivõrd vastutus vastutustundliku laenamise nõuete kohase täitmise eest lasub krediidiandja juhtidel, on üheks riskiks krediidiandja kui organisatsiooni struktuuriline ülesehitus. Teine riskikoht vastutustundliku laenamise nõuete täitmisel on krediidiandja kohustus kontrollida tarbija esitatud teavet. Sellest tulenevalt on krediidiandjate tegevuse üks riskikoht tarbija kohta kogutava teabe kättesaadavus, täielikkus ja tõele vastavus.
 - Viimasel ajal on täheldatav tendents, kus osa krediidiandjaid soovib oma tegevusluba kehtetuks tunnistada. Selle soovi taga võib olla mitmeid põhjuseid, näiteks turul valitsev tihe konkurents, seadusest tulenevad ranged nõuded või uue tegevussuuna leidmine.

[Krediidiandjate ja kredidivahendajate sektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 30.05.2019